

Tjeuke Neyens

Mathias Joannes Maria (Tjeuke) Neyens is geboren op 19 april 1909 in Tilburg. In 1935 werd hij uitgezonden als missionaris en was waarnemend hoofd Algemene zaken van het Centraal Missiebureau in Batavia. In 1937 stichtte hij een nieuwe missiestatie in Purwokerto.

Hij was hulp priester in Batavia van 1933 tot 1940 en aalmoezenier bij de KNIL van 1940 tot 1949. Hij was pastoor in Tegal.

Voor de oorlog was hij groepsleider en aalmoezenier bij Scouting.

Bij het uitbreken van de oorlog werd hij reserve aalmoezenier bij het KNIL. Hij bleef na de capitulatie vrijwillig als geestelijk verzorger bij de krijgsgevangenen. Pastoor Neyens reisde met de troepen mee van kamp naar kamp op Java en later Bali. In eerste instantie verbleef hij in Kamp Baros 5 in Tjimahi, dit kamp werd ook wel Kale Koppen Kamp genoemd. Tijdens de bezetting werd Scouting oogluikend toegestaan, ondanks dat het door de Jappen verboden was en in het kamp werd de Kale Koppen Kamp Stam opgericht. Deze stam bestond van juli 1942 tot november 1942. Er waren 50 leden. De leiding berustte bij Hoofdcommissaris Van der Gugten en Oubaas Wassenburg uit Bandung, terwijl bekende promotors Districtscommissaris Tober, Groepsleider Pastoor Neyens, Oubaas Louis van Waardenburg, Akela Jan Wijna en Adrianus van Brakel en vele andere bekenden uit Batavia en Bandung waren. Hij was hier ook aalmoezenier. De stam eindigde november 1942 toen de jongens werden afgevoerd naar Java.

收留所 Camp	姓名 Name	出生年月日 Date of Birth	国籍 Nationality	所属部隊 Unit
	Neyens, H.J.M. Mathias Joannes Maria	1909.4.19	荷蘭 Dutch	天主教 Catholic
階級 Rank	階級 Rank	被擄年月日 Date of Capture	父名 Father's Name	母名 Mother's Name
牧師 Pastor	牧師 Pastor	1942.7.1	NEYENS, Augustinus	Augustine
本籍地 Place of Origin	職業 Occupation	備註 Remarks		
TILBURG, NEDERLAND	MISSIONARIS	28549		

Other Information

昭和十六年七月一日バタヴィヤ於聯合編隊一列送

Hij wist op listige wijze, tegen het verbod van de Japanners in, mee afgevoerd te worden van Java. Op 13 januari 1943 vertrok hij met de Wien met ongeveer 1700 krijgsgevangenen (allen Nederlanders) uit Batavia naar Singapore. Een groep van 700 man was afkomstig uit het 10e Bataljon en 1000 man uit het kamp Kampong Makassar. Al deze krijgsgevangenen behoorden tot Java Party 8, het 8e krijgsgevangenen transport dat van Java vertrok. Vier dagen later kwam het schip aan in Singapore; de krijgsgevangenen werden overgebracht naar het Changi-kamp. Enige tijd later werden ze per trein overgebracht naar de Birmaspoorweg. Hij was een van de twee Nederlandse aalmoezeniers die in Thailand waren.

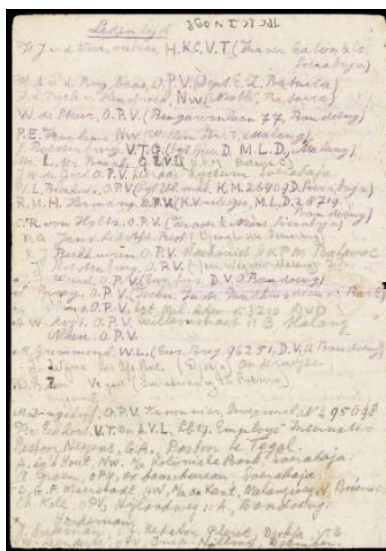
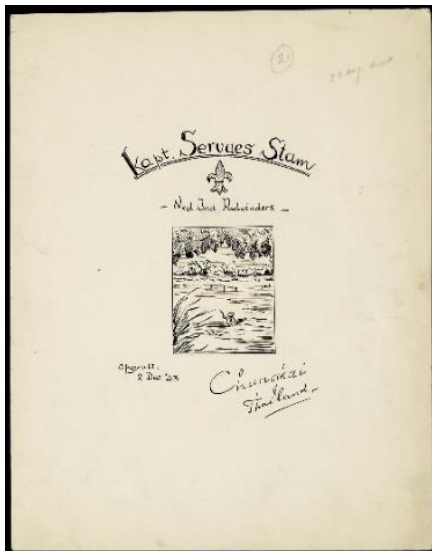
De Birma-Siamspoorweg, Birmaspoorweg of Dodenspoorlijn was een spoorlijn van 415 km tussen Non Pladuk in Thailand (Siam) en Thanbyuzayat in Myanmar (Birma). De spoorlijn

was voor de Japanse bezetters nodig om een directe verbinding naar de kust van Birma te creëren, zodat Japanse schepen niet meer om het hele schiereiland hoefden te varen.

Het werk aan de spoorlijn begon op 16 september 1942 en werd 16 maanden later voltooid. Er werd gebruikt van oude spoorlijnen die onder andere op Java en andere bezette gebieden in Zuidoost Azië ontmanteld werden. De Japanners maakte gebruik van krijgsgevangenen en burgers om de spoorlijn aan te leggen. Er werd aan de beide uiteinden van de spoorlijn in Thailand en in Birma begonnen met werken. Alle krijgsgevangenen werden in groepen onder de kampen verdeeld die naast de rivieren Khwae Yai en Khwae Noi waren geplaatst. Als een traject klaar was, ging een groep naar een volgend werkkamp om aan een volgende traject te werken. In de zomer van 1943 werd de zogeheten 'Speedo-tijd' door de Japanners ingevoerd. De dwangarbeiders moesten zich dubbel inspannen om het spoor af te krijgen. De dwangarbeiders ontmoeten elkaar in oktober 1943 in Konkuita.

Tijdens de aanleg stierven per dag gemiddeld 75 arbeiders. 15 000 krijgsgevangenen stierven aan uitputting, ziekte en ondervoeding (7000 Britten, 4500 Australiërs, 130 Amerikanen en 3000 Nederlanders). Daarnaast stierven ongeveer 100 000 Thaise en Indonesische romoesja's en Birmaanse en Maleisische dwangarbeiders bij de aanleg.

Na de voltooiing van de spoorweg in december 1943 bestond het werk uit onderhoud en reparatie van schade door geallieerde bommenwerpers. Ook moest er bijvoorbeeld hout gekapt worden om de stoomtreinen te laten rijden. De werkkampen lagen vaak naast vitale punten van de spoorweg, waardoor bombardementen ook veel slachtoffers en gewonden onder de dwangarbeiders maakten. Op een aantal plekken werden ook hospitaalkampen ingericht. Een deel van de krijgsgevangenen die gewerkt hadden aan de aanleg, werden als dwangarbeider naar Japan verscheept.

Tjeuke kwam terecht in het krijgsgevangenkamp Chungkai. Kamp Chungkai lag 57 km van Non Pladuk, aan de samenvloeiing van de twee grote rivieren, de Mae Khlaung en de Khwae Noi. Hier werd gewerkt aan twee bruggen over de rivier de Kwai. Het kamp werd later een groot hospitaalkamp met heel veel zieken, die terugkwamen van de hoger gelegen werkkampen langs

de spoorlijn. Het was tevens een doorgangskamp voor mannen, die op weg waren naar de hoger gelegen werkkampen. Chungkai werd geopend in november 1942 en bleef in bedrijf tot het in juni 1945 werd gesloten. Tijdens zijn krijgsgevangenschap was hij daar aanwezig bij de oprichting van de Kapitein Servaes Stam op 2 december 1943. Veel scouts uit Java vonden elkaar daar weer. Deze stam heeft bestaan tot mei 1944.

Direct na de bevrijding liet hij zich weer indelen bij de parate troepen en ging mee naar Bali, Lombok en Sumatra. In 1948 keerde hij terug naar Nederland maar vertrok later weer naar de Filipijnen, Celebes en midden Java.

Hij is overleden op 22 augustus 1994 in Tilburg.

Meer informatie

[Mathias Johannes Maria Neijens- priester.jpg \(heemkundekring-made-en-drimmelen.nl\)](#)

[Japanse interneringskaarten, Surname: Neyens | Nationaal Archief](#)

[pater Mathias Johannes Maria "Tjeuke" Neijens \(1909-1994\) » Stamboom Kwatta »](#)

[Genealogie Online](#)

[Achter-kawat-en-Gedek.pdf \(s-i-d.nl\)](#)

[Kapt. Servaes Stam Ned. Ind. Padvinders opgericht 2 Dec'43 Chungkai Thailand' - Het Geheugen \(delpher.nl\)](#)

[Baros 5 \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

[Spoorlijn \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

[Japanse Interneringskaarten KNIL en Marine | Nationaal Archief](#)

[Java Party 12 \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

[Wien](#)

[Nieuwe Tilburgsche courant » 14 okt 1954 - Art. 17 | Delpher](#)

[Nieuwsblad van het Zuiden » 17 jun 1948 - Art. 19 | Delpher](#)

Dankbaar gedenken wij

MATHIAS JOHANNES MARIA NEIJENS
missionaris van het H. Hart.

Op 19 april 1909 werd hij geboren te Tilburg. Sinds 21 september 1929 was hij lid van de Congregatie der Missionarissen van het H. Hart waartoe hij op 10 augustus 1934 priester werd gewijd. Vanaf die datum vertoont zijn levensloop veel jaartallen, veel plaatsnamen en veel taken. Vanaf 1935 tot 1949 was hij in Indonesië verbonden aan het missiebureau in Batavia, missionaris in Midden-Java, geïnterneerd tijdens de oorlog in verschillende kampen waaronder dat bij de Birma-spoorlijn, en tenslotte legeraalmoezener. Van 1949 tot 1961 vervulde hij in Nederland de taak van missieprocurator. Tussen 1961 en 1965 was hij rector en overste in de Sint-Jozef-Trioliparochie te Eindhoven en van 1966 tot 1968 werkte hij in de Filipijnen. Opnieuw werd hij in Tilburg missieprocurator, van 1968 tot 1982, om vervolgens nog enkele jaren overste te zijn in het klooster te Umuiden. Daarna kwam hij in 1986 in zijn geboortestad terug, nu om het wat rustiger aan te kunnen doen. In mei 1986 nam hij zijn intrek in het Kloosterbepaardenoord MSC. Daar is hij ook gestorven op 22 augustus 1994.

Hij was in onze gemeenschap een persoonlijkheid: kortaf in zijn manier van doen, snel en direct in zijn spreken, niet erg geduldig maar wel zeer dienstbaar. En heel eenvoudig, zonder enige pretentie. Hij was een prettige, alomtgewaardeerde medebroeder, die zeker zei wat hij dacht maar ook van anderen hun eerlijke mening kon aanhoren. Het is moeilijk van zijn vele werk iets meer te zeggen dan bovenvermelde jaartallen en

plaatsnamen. In de interneringskampen heeft hij als priester veel goed werk kunnen doen, hij zelf zei ervan dat hij ongelukkig een bijzondere engelbewaarder heeft gehad. Die zorgde ervoor dat hij springlevend was toen in Nederland het bericht werd verspreid dat hij was omgekomen en men voor hem een Requiem-mis opdroeg. Gelukkig was hij nog in leven want er wachtte hem in het vaderland de belangrijke taak van missieprocurator. Ongeveer 25 jaar heeft hij die functie bekleed. Het missiewerk was aanvankelijk nog in volle bloei en de Nederlandse MSC had het druk in Indonesië, de Filipijnen en Brazilië. Men kan zich indenken wat een bedrijvigheid dat met zich heeft meegebracht. Elke missionaris kwam wel in contact met hem en hij op zijn beurt behartigde in het vaderland de vele belangen van elk missiegebied.

Al dat werk werd gedragen door een sterk geloof en door een mannelijke trouw aan zijn Congregatie. Met dat geloof heeft hij zich ook voorbereid op de dood waarnaar hij in de laatste weken van zijn leven verlangend uitzag. Zijn vertrouwen op Gods barmhartigheid was ontroerend, zijn nederigheid heel oprecht. Hij stierf de dood van een dankbare religieuze en van een waarachtig vrome priester. Bij het Hart van de Heer zal hij rust en vrede hebben gevonden.

Familieleden en medebroeders danken U oprecht voor uw meelieven.

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.